

ფედერალური სამოსამართლო ცენტრი

*“სასამართლო სისტემის ეფექტური
ადმინისტრირებისა და მართვის
ხელშეწყობისათვის”*

აშშ-ს სასამართლო სისტემა

ფედერალური მოწყობა
იურისდიქცია
აშშ-ს სასამართლოები
იურიდიული განათლება
მოსამართლეთა შერჩევა
ფედერალური მოსამართლეები
სასამართლოს პერსონალი
სასამართლო ადმინისტრირება
დისციპლინური პასუხისმგებლობა
საქმისწარმოება
სამოქალაქო საქმისწარმოება
სისხლის სამართლის საქმისწარმოება
ნაფიც მსაჯულთა ინსტიტუტი
სასჯელი
მოსამართლეთა განგრძობადი
განათლება

მოსამართლეთა დამოუკიდებლობა

ხელისუფლების დანაწილების პრინციპი

ხელისუფლების დამოუკიდებელი შტო

ადმინისტრაციული ზედამხედველობისგან დამოუკიდებლობა

გადაწყვეტილებების მიღებაში ჩაურევლობა

გადაწყვეტილებები მიიღება მიუკერძოებლად კანონზე დაყრდნობით

ყოველგვარი ჩარევის გარეშე

ანგარიშვალდებულება

სამართლიანი სასამართლო

გამჭირვალობა

პროფესიონალიზმი და კომპეტენცია

ფედერალური მოწყობა

ფედერალური სისტემა

- აშშ-ს კონსტიტუცია
- ფედერალური კანონები
- ადმასრულებელი, საკანონმდებლო (კონგრესი) და სასამართლო სისტემა

ნიუ-იორკის სამხრეთ ოლქის სასამართლო

საშტატო სისტემა

- 50 შტატი, ვაშინგტონი, პუერტო რიკო
- შტატის კონსტიტუციები
- შტატის კანონები
- დამოუკიდებელი ადმასრულებელი, საკანონმდებლო და სასამართლო ხელისუფლება

კოლუმბიის უზენაესი სასამართლო

აშშ-ს კანონების უმეტესობა საშტატო კანონებია, საშტატო სასამართლოები იხილავენ საქმეთა დაახლოებით 90%

საშტატო სისტემა - იურისდიქცია

- სახელშეკრულებო დავები
- შიდა კანონმდებლობით გათვალისწინებული საქმეები
- ზიანის მიყენება
- სისხლის სამართლის დანაშაულები
- საკონსტიტუციო დავები: საშტატო და ფედერალური

სპეციალიზირებული სასამართლოები
(საოჯახო, საგზაო, არასრულწლოვანთა, საგადასახადო, ნარკოდანაშაულოთან დაკავშირებული საქმეები)

ფედერალური სისტემა - იურისდიქცია

დავის საგანი

აშშ-ს კონსტიტუცია
ფედერალური კანონი
საერთაშორისო ხელშეკრულება
გადახდისუნარიობის, საბაჟო, საავტორო, საზღვაო,
საერთაშორისო სავაჭრო დავები

მხარეები

ფედერალური მთავრობა, შტატის ელჩები, საჯარო
მოხელეები, უცხო ქვეყნები

გამონაკლისის სახით

მხარეები სხვადასხვა შტატიდან, თუ თანხა
აღემატება 75000 აშშ დოლარს

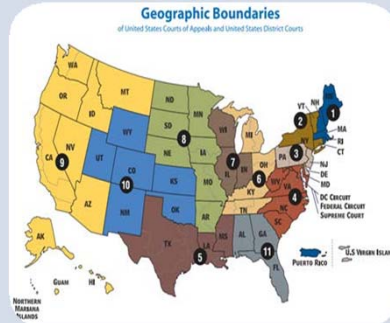

მოსამართლეები და დატვირთულობა

	ფედერალური	სამტატო
მოსამართლეები	1,722	30,377
სისხლის სამართლის საქმეები (პირველი ინსტანცია)	80,081	20,437,849
სამოქალაქო საქმეები (პირველი ინსტანცია)	281,608	18,980,531
სპეციალიზებული სასამართლოების საქმეები (უმეტესად სამოქალაქო)	912,717 <i>(გადახდისუუნარობის საქმეები და ფედერალური იურისდიქციის საქმეები)</i>	64,061,968 <i>(ქრასრულწლოვანთა, საოჯახო, საგზაო საქმეები, ა.შ.)</i>
მეორე ინსტანციის საქმეები	54,244	272,975

სტატისტიკა: ფედერალური: 2015; სამტატო: 2012

ფედერალური სასამართლო სისტემა

უზენაესი სასამართლო

9 მოსამართლე
გადახედვის დისკრეციული უფლება
კანონის განმარტება
შუამდგომლობები:
დაახლოებით > 7,000
სრული გადახედვის უფლება:
დაახლოებით < 90

სააპელაციო სასამართლო

179 მოსამართლე
13 ოლქი
6-28 მოსამართლე თითო ოლქში
კანონის განმარტება ხდება 3 მოსამართლის შემადგენლობით

პირველი ინსტანციის სასამართლო

663 მოსამართლე
94 სასამართლო
1-27 მოსამართლე თითო სასამართლოში

სპეციალიზებული სასამართლოები

ფედერალურ მოწყობასთან, გადახდისუუნარობასთან, საგადასახადო საკითხებთან, შეიარაღებულ ძალებთან, საერთაშორისო ვაჭრობასთან დაკავშირებული საქმეები, ადმინისტრაციული საქმეები (მაგ. იმიგრაცია, დაზოგადოებრივი უსაფრთხოება, სხვა)

უზენაესი სასამართლოს განსჯადობა

საქმის გადახედვის უფლება

აშშ-ს სააპელაციო
სასამართლო

შტატის უზენაესი
სასამართლო
თუ საქმე ეხება ფედერალურ კანონს

იურიდიული განათლება

უნივერსიტეტის/კოლეჯის შემდეგ
3 წელი

სავალდებულო საგნები

- საკონსტიტუციო, სამოქალაქო
საპროცესო, სისხლის,
დელიქტური, სანივთო
სამართალი, მტკიცებულება,
პროფესიული ვალდებულება

ასარჩევი საგნები

კანონშემოქმედება, ადვოკატირება,
მოლაპარაკება, კლინიკური
განათლება

პროფესორები

აკადემიკოსები და პრაქტიკანტები

204 აკრედიტირებული სკოლა

საკვალიფიკაციო გამოცდა და პრაქტიკა

მოსამართლეთა საკვალიფიკაციო გამოცდა

პროფესიული პასუხისმგებლობის გამოცდა

მოსამართლეთა საკვალიფიკაციო გამოცდაზე დაშვება

აკრედიტირებული სამართლის სკოლის კურსდამთავრებული
განგრძობადი იურიდიული განათლება (სავალდებულოა 45 შტატში)

პრაქტიკის გავლა კერძო სექტორში

პრაქტიკის გავლა საჯარო სექტორში

დასაშვებობა

გამოცდის გარეშე

რამდენიმე ფორმალური შესარჩევი კრიტერიუმი

კანდიდატების შერჩევა ხდება:

- გამოცდილი პრაქტიკოსებიდან (საჯარო და კერძო სექტორიდან)
- შტატის სასამართლოებიდან
- ქვედა ინსტანციის ფედერალური სასამართლოებიდან
- აკადემიური წრეებიდან

მოსამართლეთა განგრძობადი განათლება

ფედერალური სისტემა: ნებაყოფლობითი

საშტატო სისტემა: სავალდებულო (ზოგიერთ შტატში)

მოსამართლეთა არჩევა/დანიშვნა - საშტატო სისტემა

შერჩევის მეთოდები განსხვავდება ყველა შტატში
არჩევნები (31 შტატში)
პარტიზანული (11); არაპარტიზანული (20)
გუბერნატორის მიერ დანიშვნა
დამსახურებაზე დაფუძნებული შერჩევის
კომისია
რეფერენდუმით არჩევა
დანიშვნა/არჩევა საკანონმდებლო ორგანოს მიერ (4 შტატში)

განმეორებით დანიშვნა
2-14 წლამდე
30 შტატში - სავალდებულო საპენსიო ასაკი 70-75 წლამდე
(ვერმონტის შტატში 90 წლამდე)

მოსამართლეთა დანიშვნა/არჩევა - ფედერალური სისტემა

პრეზიდენტის მიერ ნომინირება

სენატის მიერ დანიშვნა

რეკომენდაცია:

საკანონმდებლო ორგანოდან (უმეტესად
პრეზიდენტის პოლიტიკური ფრთიდან)

კანდიდატის გადამოწმება: თეთრი
სახლი, იუსტიციის დეპარტამენტი, FBI

გადახედვა: ამერიკის ადვოკატთა
ასოციაცია (არ არის სავალდებულო ძალის მქონე)

მოსმენა: სენატის სამოსამართლო
კომიტეტი

ხმის მიცემა: მთლიანი სენატი

უვადოდ დანიშვნა დამოუკიდებელია მოსამართლის
მიერ თავისი საქმის კარგად შესრულებაზე

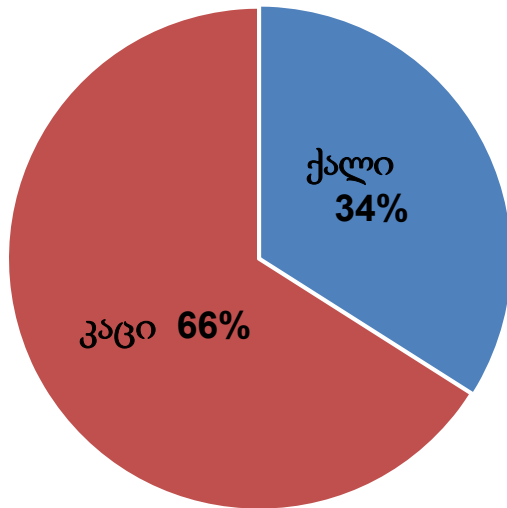
მუხლი I მოსამართლეთა დანიშვნა მცირე ვადით
(ხელმეორედ დანიშვნის უფლებით)

- გადახდისუუნარობის საქმეების განმხილველი მოსამართლეები -
ინიშნებიან 14 წლის ვადით სააპელაციო სასამართლოს მიერ
- მაგისტრატი მოსამართლეები - ინიშნებიან პიორველი ინსტანციის
სასამართლოების მიერ 8 წლის ვადით
- სახელმწიფოს წინააღმდეგ საქმის განმხილველი სასამართლოს
მოსამართლეები - ინიშნებიან პრეზიდენტის მიერ 15 წლის ვადით

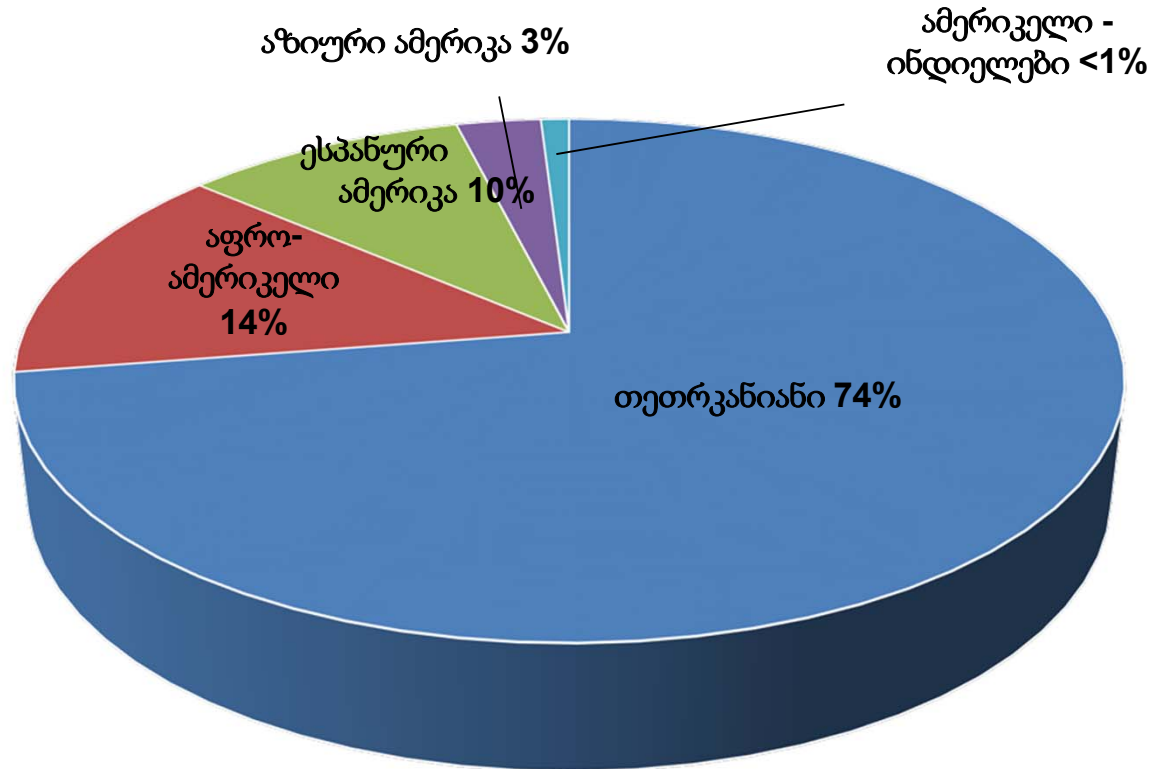

მრავალფეროვანი წარმომადგენლობა სასამართლოებში

გენდერული ანალოზი

რასაწარმომადგენლობა:

მოსამართლეთა სტატუსი

უზენაესი სასამართლოს მოსამართლე (მხოლოდ უზენაეს სასამართლოში)

ნომინაცია ხდება პრეზიდენტის მიერ, დანიშვნა ხდება სენატის მიერ უძღვება სასამართლოს სესიებს, მოსამართლეთა კონფერენციას, ფედერალურ სამოსამართლო ცენტრს, ა.შ.

მთავარი მოსამართლე (სააპელაციო სასამართლოში, პირველი ინსტანციის სასამართლოში და გადახდისუუნარობის განმხილველ სპეციალიზებულ სასამართლოებში)

სტატუსი ენიჭებათ სამუშაო წლების შესაბამისად 7 წლიანი ვადით ხელმძღვანელობს სასამართლო ადმინისტრაციას საქმეების დელეგირებას ახდენს კლერკზე შემცირებული დატვირთვა - ნაკლები საქმეები

უფროსი მოსამართლე (ნებაყოფლობითი)

დასაშვებობა: 65 წლიდან

მინიჭების წესი: 65 წლის ასაკი + ნამსახურები წლები = 80

შემცირებული დატვირთვა

მაგისტრატი მოსამართლეები

სასამართლო ოფიცერი პირველი ინსტანციის
სასამართლოში

ინიშნება პირველი ინსტანციის

მოსამართლეების ხმების უმრავლესობით

ყოველ 8 წელში ერთხელ

ვალდებულებები: (წესდებაზე დაყრდნობით და პირველი
ინსტანციის მოსამართლის მიერ დელეგირების საფუძველზე)

წინასასამართლო სხდომები სისხლის და სამოქალაქო საქმეებზე

დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა

სამოქალაქო საქმეები, მხარეთა თანხმობის შემთხვევაში

ფედერალური სასამართლოს სტრუქტურა

პირველი ინსტანციის სასამართლო

კლერკი

სხვა ადმინისტრაციული პოზიციები (+/- 80 საშუალო ზომის სასამართლოებში)

სასამართლო წარმომადგენელი

პალატებში: 2 კლერკი, მდივანი

სააპელაციო სასამართლო

ოლქის ადმინისტრაციული ოფისი

კლერკი

სხვა ადმინისტრაციული პოზიციები (+/- 70 საშუალო ზომის სასამართლოებში)

სასამართლოს მიერ დაქირავებული ადვოკატები

მედიატორები

პალატებში: 4 კლერკი, 2 მდივანი

კლერკი

ახალი სამართლის სკოლის
კურსდამთავრებული
ვადა: 1-2 წელი

კარიერა

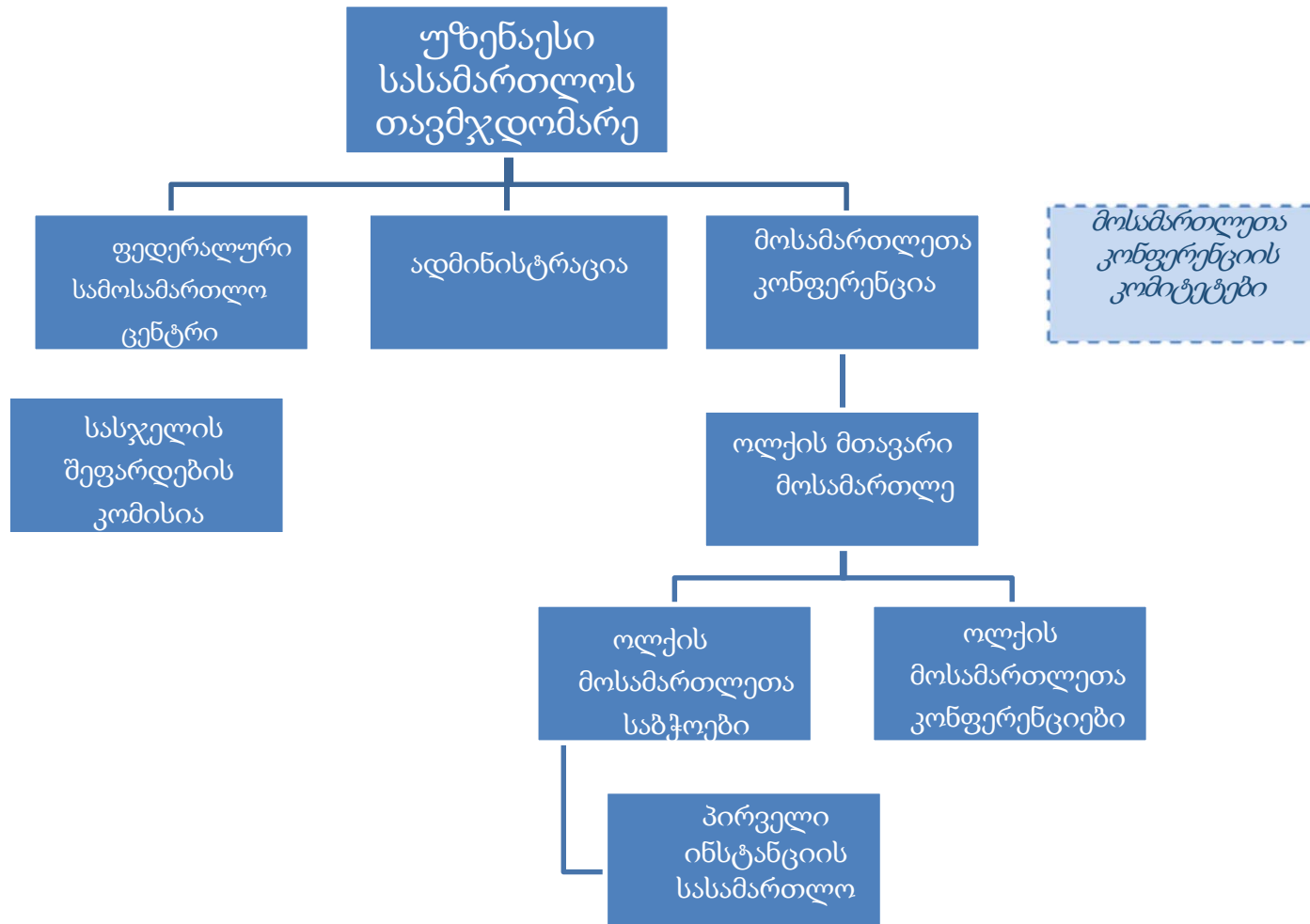
პასუხისმგებლობა

დისკრეციული უფლებების მქონე
საქმის მასალების გადახედვა
კვლევითი საქმიანობა
სამართლებრივი რჩევების მოძიება
სასამართლო მემორანდუმის დაწერა
გადაწყვეტილებების სამუშაო ვერიის გადახედვა

მოსამართლე ჰორეის გრეი
(1882)
“შთავონება და კრიტიკა”

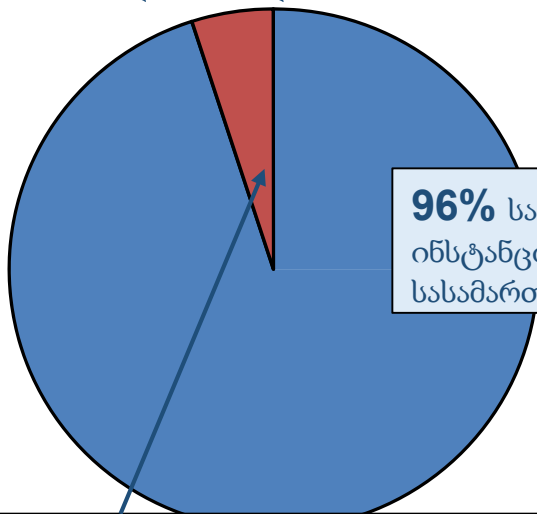
სასამართლო ადმინისტრაცია

სასამართლოს დაფინანსება

ფედერალური სასამართლო სისტემის ბიუჯეტი: \$6.78 მილიარდი (2016 წელი)

(აშშ-ს ბიუჯეტის 1%-ზე ნაკლები)

96% სააპელაციო სასამართლო, პირველი ინსტანციის სასამართლოები, სხვა სასამართლო სერვისები

4% უზენაესი სასამართლო, ფედერალური საოლქო საერთაშორისო ვაჭრობის სასამართლო, ადმინისტრაციული ოფისი, ფედერალური სამოსამართლო ცენტრი, სასჯელის შეფარდების კომისია

მოსამართლეთა ხელფასები (2016)

უზენაესი სასამართლო:	\$249,300 (თავმჯდომარე: \$260,700)
სააპელაციო სასამართლო:	\$215,400
პირველი ინსტანციის სასამართლო:	\$203,100
მაგისტრატი მოსამართლე:	\$186,850

მოსამართლეთა შეფასება

ანგარიშვალდებულება

მუშაობის ხარისხის გაუმჯობესება

განგრძობადი იურიდიული განათლება

კრიტერიუმები: ნეიტრალური და დათვლადი

ცოდნა, კეთილსინდისიერება, მიუკერძოებლობა, პროფესიონალიზმი, ტემპერამენტი, კომუნიკაციის უნარები (წერიითი/ზეპირი), მართვის უნარები

განხორციელება

მექანიზმი: კანონი, სასამართლოს შიდა წესი, სამართლებრივი რჩევა, ადვოკატთა ასოციაცია

წყაროები: ადვოკატები, სასამართლოს პერსონალი, აღმასრულებლები, სასამართლო დამკვირვებლები, გადაწყვეტილებები, სასამართლო საქმეთა ჩანაწერები

ინსტრუმენტები: კითხვარი, ინტერვიუ, დაკვირვება
ნებაყოფლობითი ან იძულებითი

ზოგიერთი შედეგი საჯაროა, ზოგიერთი ეცნობება მხოლოდ მოსამართლეს

დისციპლინური პასუხისმგებლობა

აშშ-ს კონსტიტუცია

მუხლი III, ნაწილი I: მოსამართლეები თანამდებობაზე რჩებიან მანამდე სანამ ისინი თავის მოვალეობას კეთილსინდისიერად ასრულებენ.

მუხლი II, ნაწილი IV: მოსამართლეები შეიძლება გადაყენებულ იქნან თანამდებობიდან იმპიჩმენტის შედეგად, თუ ისინი მხილებულნი იქნებიან ღალატში, მექრთამეობაში, ან სხვა სახის მძიმე თუ მსუბუქ დანაშაულში.

კანონმდებლობა

1980 წლის მოსამართლეთა ქცევის კოდექსი ფინანსური ინფორმაციის გამჟღავნების წესი (5 U.S.C §101-112)
დამატებითი შემოსავლის შეზღუდვა (5 U.S.C. §501-505)
დისკვალიფიკაცია (28 U.S.C. §455)

აშშ-ს მოსამართლეთა ქცევის კოდექსი

მიღებულია აშშ-ს მოსამართლეთა კონფერენციის მიერ
არ აქვს სავალდებულო ძალა
მოსამართლეთა კონფერენციის კომიტეტი: რჩევები ქცევის
კოდექსთან დაკავშირებით

მოსამართლეთა ქცევის კოდექსი

ნებისმიერ პირს უფლება აქვს საჩივრით მიმართოს სააპელაციო სასამართლოს კლერკს მოსამართლის მიერ გადაცდომის (მიკერძოებულობა, მტრობა, ინტერესთა კონფლიქტი, სხვა ეთიკური გადაცდომა) ჩადენის შემთხვევაში ან თუ მოსამართლეს აღენიშნება ფიზიკური ან ფსიქიური ჯანმრთელობის გაუარესება, რაც გავლენას ახდენს მის საქმიანობაზე.

ოლქის მთავარი მოსამართლე იღებს გადაწყვეტილებას საჩივრის განხილვის შესახებ ან განხილვაზე უარის თქმის შესახებ. მას შეუძლია მისცეს მოსამართლეს ვადა შეცდომის გამოსასწორებლად ან მიმართოს სპეციალურ კომისიას გამოძიების დაწყების მიზნით. საბოლოო დასკვნა ეგზავნება ოლქის სამოსამართლო საბჭოს.

თუ ბრალდება დადასტურდა, საბჭოს უფლება აქვს დაუწესოს მოსამართლეს გამოსასწორებელი ზომები (აუკრძალოს მოსამართლეს ახალი საქმეების წარმოებაში მიღება, გაუწიოს მას კონსულტაცია, გამოუცხადოს საყვედური) ან მიმართოს მოსამართლეთა კონფერენციას, რომელიც საქმეს გადასცემს აშშ-ს წარმომადგენელთა პალატას. საბოლოო გადაწყვეტილება უნდა გამოქვეყნდეს სასამართლოს ვებ-გვერდზე.

იმპიჩმენტის პროცედურა, სასამართლო სხდომა და გადაყენების პროცესი კონგრესში.

2016 წელს აშშ-ში სულ 15 მოსამართლე გათავისუფლდა თანამდებობიდან იმპიჩმენტის წესით, ხოლო 8 მათგან დაუდასტურდა ბრალი.

ქცევის კოდექსი: სასამართლოს პერსონალი

ქვედა ინსტანციის ფედერალური
სასამართლოს პერსონალი ვალდებულია:

- ხელი შეუწყოს სასამართლო სისტემის კეთილსინდისიერებასა და დამოუკიდებლობას;
- თავიდან აიცილოს დარღვევები;
- თავის საქმიანობაში დანერგოს მაღალი სტანდარტები ;
- იმოქმედოს კანონის შესაბამისად;
- შეინარჩუნოს პროფესიონალიზმი, კომპეტენცია, პატივისცემა და ზრდილობა ყველა შემთხვევაში;
- თავი შეიკავოს საჯარო კომენტარების გაკეთებისგან;
- თავიდან აიცილოს ინტერესთა კონფლიქტის შემთხვევები;
- შეავსოს ფინანსური დეკლარაცია;
- თავი შეიკავოს პოლიტიკური საქმიანობისგან.

ქცევის კოდექსის მონიტორინგის კომიტეტი
უშუალო უფროსთან კომუნიკაცია

სასამართლო და მედია

გამჭირვალობა

ღია სხდომები, ღია სასამართლო ჩანაწერები, გამოქვეყნებული გადაწყვეტილებები

აშშ-ს კონსტიტუცია

სიტყვის თავისუფლება (1-ლი შესწორება)
სამართლიანი სასამართლოს უფლება (მე-6 შესწორება)

ეთიკური ვალდებულებები

მოსამართლეები უნდა მოერიდონ კომენტარის გაკეთებას საზოგადოებაში მიმდინარე საქმეებზე, თუმცა მათ შეუძლიათ კომენტარი გააკეთონ თავიანთ ოფიციალურ უფლება-მოვალეობებზე, ასევე სასამართლოს პროცედურებზე ან სხვა საკითხებზე იურიდიული სწავლების მიზნებისთვის.

კომიტეტები, პროგრამები: მრგვალი

მაგიდა/მედია/საზოგადოება

ეფექტური კომუნიკაცია ეფექტური ანგარიშვალდებულების საწინდარია

ტრადიციული სამართლებრივი სისტემები

	საერთო სამართალი	კონტინენტური ევროპის სამართალი
სამართლის წყარო	კონსტიტუცია სასამართლო პრეცედენტი კანონმდებლობა ჩვეულება	მიღებული კანონები (კონსტიტუცია, კოდექსი, ბრძანებები, ადმ. აქტები) ჩვეულება სამართლის ნაშრომები
სამართლებრივი ანალიზი	განმარტება, პრეცედენტის გამოყენება ანალოგიის გამოყენება კანონის გადახედვა	კოდექსის გამოყენება პრეცედენტი (ინფორმაციული მიზნით, არ აქვს სავალდებულო ძალა) კანონის გადახედვის პრაქტიკა ზოგიერთ ქვეყანაში
მოსამართლის როლი	საქმისწარმოების გაძლიერება სამართლებრივი საკითხების გადაწყვეტა მტკიცებულების დასაშვებად ცნობა თუ საქმე არ განიხილება ნაფიცი მსაჯულების მიერ, საქმე წყდება ფაქტობრივი გარემოებების საფუძველზე	მტკიცებულებების შეგროვება მოწმეების დაკითხვა ფაქტობრივი გარემოებების დადგენა
ადვოკატის როლი	აქტიური: მტკიცებულებათა შეგროვება კლიენტისთვის რჩევების მიცემა საქმის მომზადება და წარდგენა	ხელსაყრელი მტკიცებულებების მითითება კლიენტისთვის რჩევების მიცემა სასამართლო დოკუმენტაციის მომზადება
საქმისწარმოება	შეჯიბრებითი ზეპირი გასაჩივრება: სამართლებრივი გარემოებების, პროცედურული დარღვევების	ინკვიზიციური დოკუმენტაცია, მხარეთა განცხადებების შემოკლებული ვერსიები გასაჩივრება: ფაქტობრივი და სამართლებრივი გარემოებების, პროცედურული დარღვევების
<i>თანამედროვე პრაქტიკის თანახმად ბევრ ქვეყანაში აღნიშნული ორი სისტემა დაახლოებულია ერთმანეთთან</i>		

სასამართლო პრაქტიკა

ანგლო-ამერიკული (საერთო) სამართალი)
პრეცედენტი
კანონები
პროცედურის წესები, მტკიცებულებები

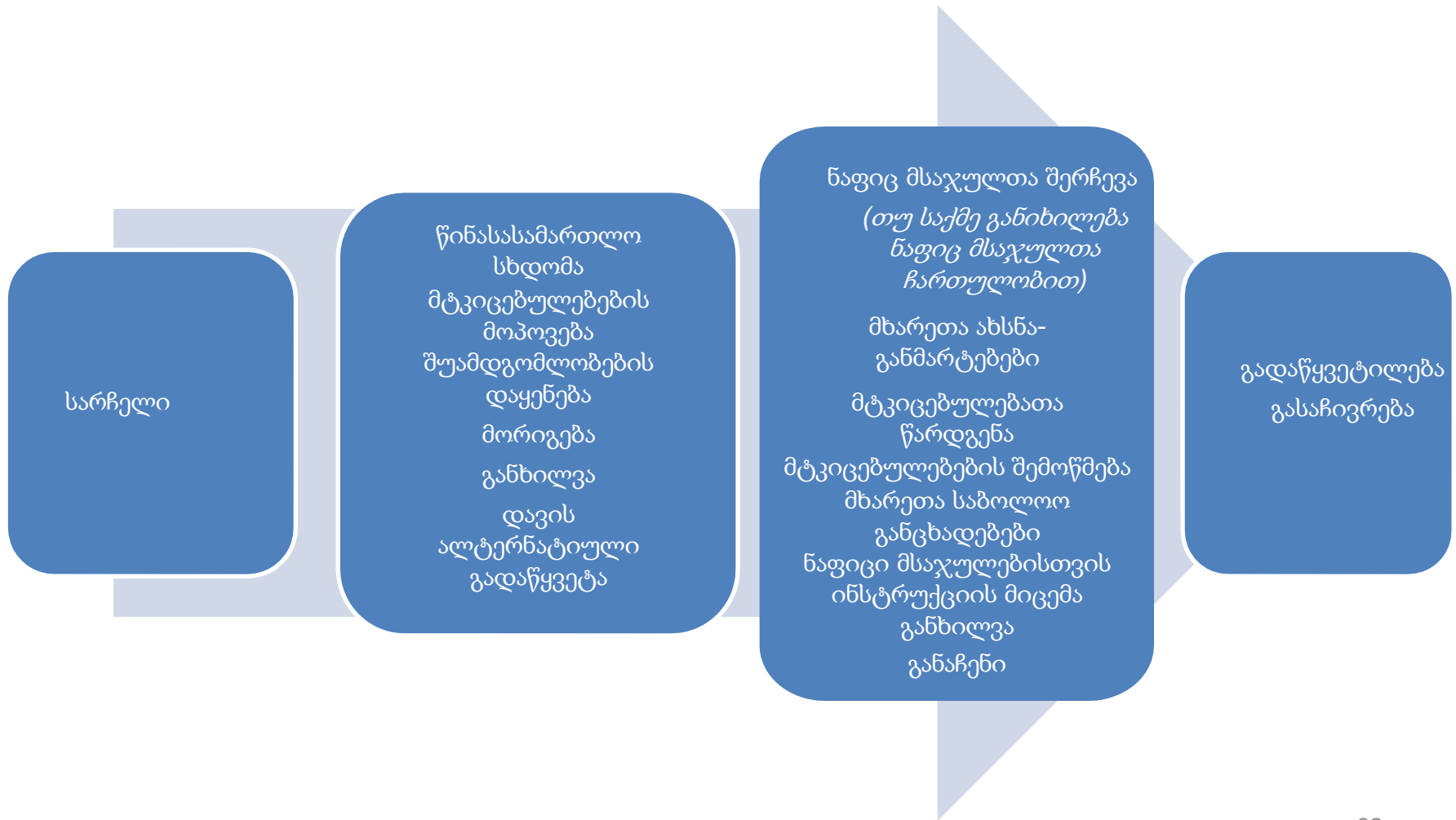

საქმისწარმოება
შეჯიბრებითობის პრინციპი
მოსამართლისა და ადვოკატის როლი

სასამართლო
ნაფიცი მსაჯულები ან მოსამართლე
განგრძობადი სასამართლო პროცესი
ზუსტი ტრანსკრიპცია

სამოქალაქო საქმისწარმოების ეტაპები

წინასასამართლო (მოსამზადებელი) სხდომა

მნიშვნელოვანია საქმის მართვის პროცესში, რათა საქმის განხილვა მოხდეს უფრო ეფექტურად.

წინასასამართლო სხდომაზე განიხილება საჩივარი, მოპასუხის შესაგებელი, მტკიცებულებები, მოწმეთა ჩვენებები, სამართლებრივი შეუამდგომლობები

წინასასამართლო სხდომაზე ხდება საქმისწარმოების ვადების განსაზღვრა

სხდომების სერია

სხდომების ჩაწერა

საქმის მიმდინარეობის განხილვა, მორიგებით საქმის დასრულების შესაძლებლობა მოსამზადებელი სხდომა

JECF Civil Criminal Query Reports Utilities Search Logout	
U.S. District Court CIVIL DOCKET FOR CASE #: 4:11-cv-03582-MO	
Foster v. Nutrition Fund Corporation Assigned to: Judge Jim D. Matthews Demand: \$2,040,000 Case in other court: Davis County Circuit Court, 11-14442 Cause: 24:1223 Diversity-Account Receivable	
Date Filed: 06/12/2016 Date Terminated: 11/08/2016 Jury Demand: Plaintiff Nature of Suit: 350 FI: Other Jurisdiction: Diversity	
Plaintiff Anne S. Foster	Represented by: Austin D. Smith Austin D. Smith, Attorney at Law 162 Creek Dr. 1414 San Francisco, CA 23254 (877)212-2374 Email: Asmith@aol.com ATTORNEY TO BE NOTICED
Defendant Nutrition Fund Corporation	Represented by: Carrie Dallas Miller Bash LLP 121 NW Sixth Avenue Suite 2400 ATTORNEY TO BE NOTICED

საქმისწარმოების ელემენტები

მოსამართლის მიერ საქმისწარმოების კონტროლი
თითო საქმე ეწერება თითო მოსამართლეს
მოსამართლე უხსნის ადვოკატებს თავიანთ უფლება-მოვალეობებს
და ამოწმებს საქმისწარმოების დეტალებს/მიმდინარეობას

ზუსტი და უცვლელი სხდომის თარიღები, რომელიც
განსაზღვრულია წინასწარ დიდი ხნით ადრე
დამოკიდებულია საქმის დეტალებზე (საქმის მართვა
ინდივიდუალური მიდგომების საფუძველზე)

განგრძობადი საქმისწარმოება
არასამოსამართლო უფლება-მოვალეობების დელეგირება
ძლიერი ცენტრალური სასამართლო ადმინისტრაცია
ინფორმაციის ცენტრალიზებული მართვის სისტემა

გამჭირვალობა

საქმეთა ელექტრონული განაწილება

საჯარო სტატისტიკა

აშშ-ს სასამართლოების სამოსამართლო სტატისტიკა

ფედერალური სასამართლო სისტემის მენეჯმენტის სტატისტიკა

სამოქალაქო მართლმსაჯულების რეფორმის აქტი, 1990

ადმინისტრაციული ოფისის მიერ მომზადებული ანგარიში (6 თვეში ერთხელ)

შუამდგომლობები > 6 თვე

ყველა სასამართლო პროცესი, სადაც საქმეს არ

განიხილავენ ნაფიცი მსაჯულები > 6 თვე

სამოქალაქო საქმეები > 3 წელი

სტატისტიკა სასამართლოების, მოსამართლეებისა და

საქმეების შესახებ

ხარჯებისა და დაგვიანებების მინიმუმამდე დაყვანა, პროცესების ოპტიმიზაცია

შიდა ანგარიშები: საქმეთა სიმრავლე, განმუხტვის მაჩვენებელი

დავის გადაწყვეტის ალტერნატიული გზები

ფედერალური სასამართლოები ვალდებულნი არიან მხარეებს შესთავაზონ დავის გადაწყვეტის ალტერნატიული გზები

დავის ალტერნატიული გადაწყვეტის მექანიზმების სახეები

მედიაცია ყველაზე პოპულარულია

დამოუკიდებელი (ნეიტრალური) მესამე პირის მიერ საქმის გადაწყვეტა, არბიტრაჟი, მორიგების კვირა, მარტივი საქმისწარმოება

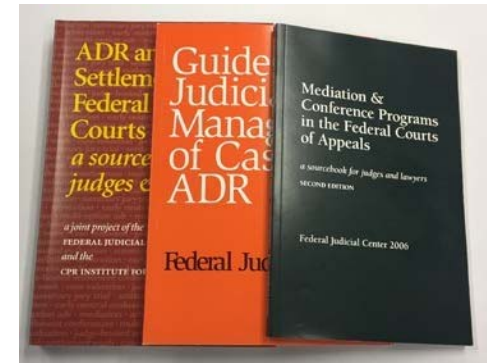
მხარეთა თანხმობა

მოითხოვება ზოგიერთ სასამართლოში

ზოგიერთ სასამართლოში მოსამართლე სავალდებულო წესით განუსაზღვრავს მხარეებს, რომ დავა გადაწყვიტონ მორიგებით

ხარჯები: მხარეებს შესაძლოა მოუწიოთ მედიაციის ხარჯების დაფარვა

ვინ ახორციელებს მორიგებას? მედიატორები, გარეშე დამოუკიდებელი მედიატორები, შიდა სასამართლო მედიატორები, მოსამართლეები

თვითწარმომადგენლობა სასამართლოში

სამოქალაქო საქმისწარმოებისას სასამართლოს მიერ არ
ინიშნება ადვოკატი

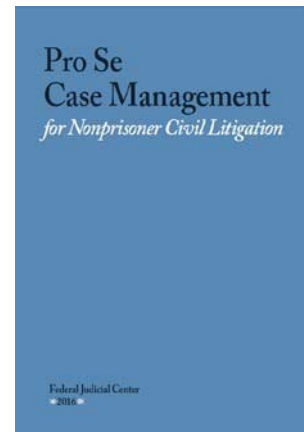
თვითწარმომადგენლობის უფლება

ფედერალურ სასამართლოებში: განსაზღვრულია კანონით
გამონაკლისი (კორპორაციის მიერ შეტანილი, ჯგუფური
სარჩელი)

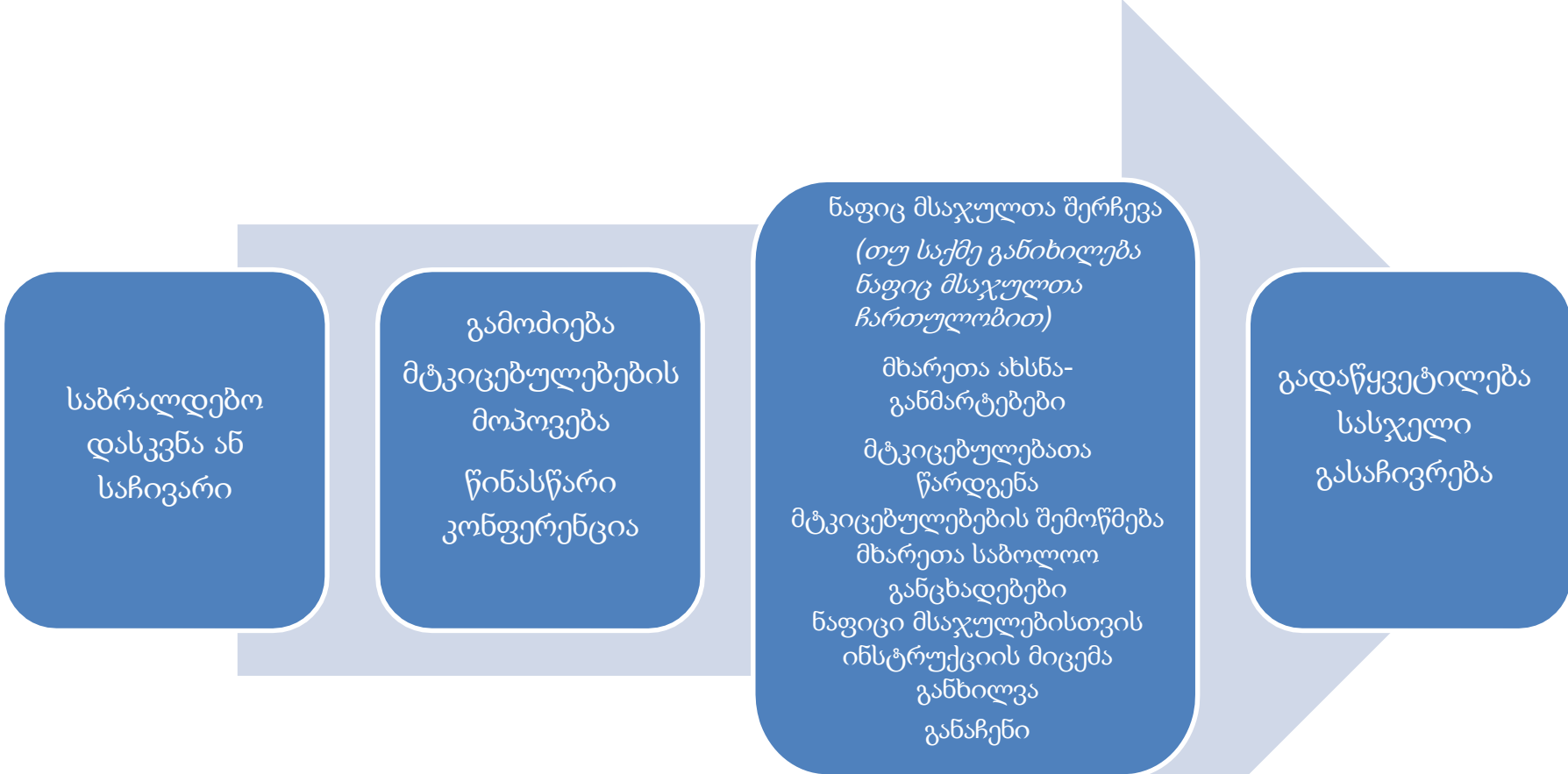
საშტატო სასამართლოებში: ზოგიერთი კატეგორიის საქმეებში,
თითქმის ყოველ მეორე საქმეში მხარე ადვოკატის გარეშე
მონაწილეობს

სასამართლო რესურსებიდან ფინანსდება ზოგიერთი
პროცესუალური, თუმცა არა სამართლებრივი იურიდიული
დახმარება

სახელმძღვანელოები, ინსტრუქციები, გაილდაინები

სისხლის სამართლის საქმისწარმოების ეტაპები

სისხლის სამართლის წარმოება: როლები

პროკურორი

იცავს სახელმწიფოს ინტერესებს
წარუდგენს ბრალს
აკისრია მტკიცების ტვირთი
უნდა დაადასტუროს დანაშაული
გონივრული ეჭვის მიღმა
წარადგენს მხოლოდ მისთვის
ხელსაყრელ მტკიცებულებებს

დაცვის მხარე

კონსტიტუციით აღირებული
დაცვის უფლება
კერძო
სასამართლოს მიერ
დანიშნული
სახალხო დამცველი
წარმოადგენს
ბრალდებულს/მოპასუხეს
იცავს ადამიანის სამართლიანი
სასამართლოს უფლებას

მოსამართლე

არ აქვს გამოძიების ვალდებულება
აკმაყოფილებს
შუამდგომლობებს
იღებს
გადაწყვეტილებას
სამართლებრივ თუ
ფაქტობრივ
გარემოებებზე
ნაფიცი მსაჯულების არარსებობის
შემთხვევაში, იძიებს ფაქტობრივ
გარემოებებს
უძღვება სასამართლოს
აღკვეთს პროკურორის მხრიდან
გადაცდომებს
უფარდებს სასჯელს

საპროცესო შეთანხმება

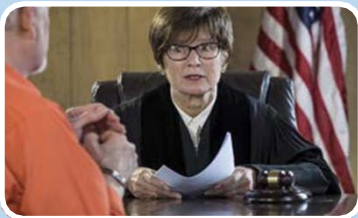
ნაბიჯი 1

მოლაპარაკება პროკურორსა და დაცვის მხარეს შორის: დაცვის მხარე თანხმდება, რომ აღიაროს ბრალი შემცირებული სასჯელის პირობით.

ნაბიჯი 2

აღნიშნული შეთანხმება წარედგინება მოსამართლეს დასამტკიცებლად; თუმცა მოსამართლეს შეუძლია მორიგების პირობაზე უარის თქმა.

ნაბიჯი 3

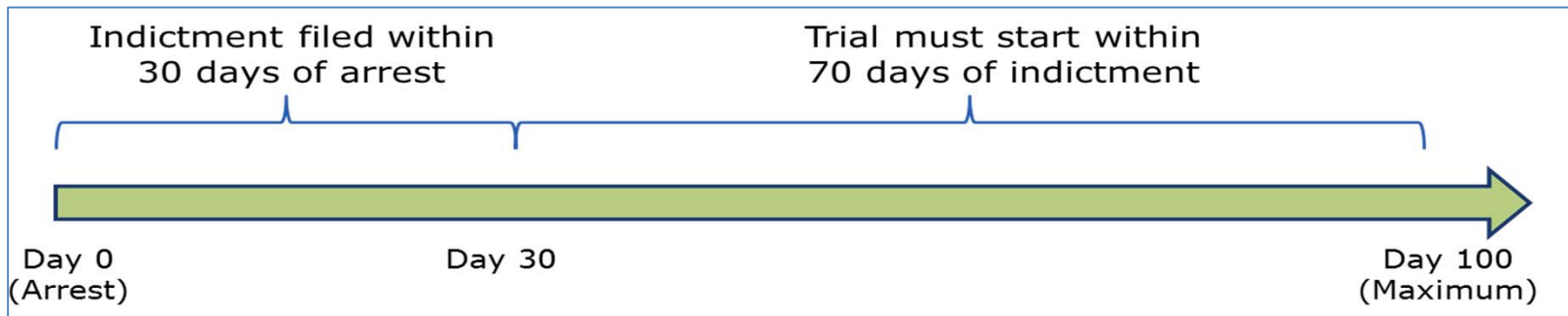
თუ მოსამართლე თანახმაა მორიგებით საქმის დასრულებაზე, იგი მოსმენაზე იბარებს მოპასუხეს და რწმუნდება იმაში, რომ მოპასუხემ ეს ნაბიჯი გადადგა საკუთარი ნებით, ყოველგვარი გარემოებების ცოდნისა და აწონ-დაწონვის საფუძველზე.

აშშ-ში სისხლის სამართლის საქმეების უმეტესობა მთავრდება საპროცესო შეთანხმებით.

სწრაფი მართლმსაჯულება

აშშ-ს კონსტიტუციის მე-6 შესწორება: “სისხლის სამართლის წესით დევნისას, ბრალდებულს შეუძლია ისარგებლოს უფლებით, რათა მის საქმესთან დაკავშირებით შედგეს სასწრაფო და საჯარო პროცესი“

სწრაფი სასამართლო პროცესის შესახებ აქტი (1974) - ადგენს სისხლის სამართლის საქმისწარმოების ვადებს

ბრალდებულს უფლება აქვს შეაჩეროს საქმისწარმოების ვადის დინება

ვადის დინება ჩერდება წინასასამართლო შუამდგომლობებისას, მოწმეების ან მოპასუხის გამოუცხადებლობის შემთხვევაში, სხვა სასამართლოს მიერ დაკავშირებულ საქმეზე გადაწყვეტილების მიღებამდე.

სხვა საფუძვლით ვადის გაშვების შემთხვევაში შესაძლებელია მომჩივანმა მხარემ საქმე წააგოს

ნაფიც მსაჯულთა ინსტიტუტი

ისტორია

ინგლისი (1166): ფორმალური პროცესი 12 მამაკაცის შემადგენლობით, რომლებიც ეხმარებოდნენ მოსამართლეს გადაწყვეტილების მიღებაში
რევოლუციამდელი აშშ: აღმასრულებელი ხელისუფლებისადმი უნდობლობა

აშშ-ს კონსტიტუცია (1787)

მუხლი III: “ყველა სახის დანაშაული იმპიჩმენტის გამოკლებით, უნდა განიხილოს ნაფიც მსაჯულთა სასამართლომ, ამასთან პროცესი უნდა შედგეს იმ შტატში, სადაც ჩადენილ იქნება ამგვარი დანაშაული;

მე-7 შესწორება: სამოქალაქო საქმეები ფულადი ზიანის ანაზღაურების თაობაზე ასევე წყდება ნაფიცი მსაჯულების ჩართულობით

ნაფიცი მსაჯულები: სამოქალაქო და სისხლის სამართლის საქმეები

	სისხლის სამართლის საქმეები	სამოქალაქო სამართლის საქმეები
საქმის წინასწარი მოსმენა	პროკურორი წარადგენს მტკიცებულებებს და მოსამენაზე ხდება იმის დადგენა, არის თუ არა დანაშაულის ნიშნები კონკრეტულ საქმეში კონკრეტული პირის მხრიდან 16-23 ნაფიცი მსაჯული; 12 უნდა დათანხმდეს	არცერთი
სასამართლო სხდომა	12 მსაჯული (ზოგიერთ შტატში უფრო ნაკლები)	6-12 მსაჯული
განაჩენი	განაჩენი მიიღება ერთხმად* *ორეგონისა და ლუიზიანას შტატში არ მოითხოვება განაჩენის ერთხმად მიღება	განაჩენი მიიღება ერთხმად, თუმცა მხარეებს შეუძლიათ შეთანხმდნენ სხვაგვარ წესზე, როდესაც ნაფიცი მსაჯულები ხმათა უმრავლესობით იღებენ განაჩენს
სასჯელი	მოსამართლე ნაფიცი მსაჯულები (სიკვდილით დასჯის შემთხვევებში) Federal Judicial Center	ნაფიცი მსაჯულები, თუმცა მოსამართლეს შეუძლია შეცვლა

ნაფიცი მსაჯულების შერჩევა

უწყება

შემთხვევითობის საფუძველზე შერჩევა რეგისტრირებული ამომრჩევლებისა და მძღოლების სიიდან

ნაფიცი მსაჯული არ შეიძლება იყოს: სამხედრო პირი, მეხანძრე, პოლიციელი, საჯარო მოხელე

უარის თქმა ძალიან იშვიათად დაიშვება

შერჩევა

პოტენციური ნაფიცი მსაჯული გადის გასაუბრებას მოსამართლესთან, ადვოკატთან ან ორივესთან ერთად გასაუბრების მიზანია დადგინდეს, ხომ არ არიან ნაფიცი მსაჯული და მოპასუხე ერთმანეთთან დაკავშირებული პირები

ნაფიცი მსაჯულებისა და 2-3 ალტერნატიული ნაფიცი მსაჯულის შერჩევა

ნაფიც მსაჯულთა მონაწილეობით საქმეთა 95% სრულდება 5 დღეში ან უფრო ნაკლებში

სასჯელის შეფარდება

აშშ-ს სასჯელის შეფარდების კომისია

სასამართლო სისტემის დამოუკიდებელი ორგანო

პრეზიდენტი ნიშნავს 7 წევრს, აქედან 3-4 მოსამართლეა
გამოსცემს სახელმძღვანელო პრინციპებს

აგროვებს და ანალიზებს დანაშაულისა და სასჯელის შესახებ
ინფორმაციას

სახელმძღვანელო პრინციპები დანაშაულის შესახებ

არ აქვს სავალდებულო ძალა

პროპორციულობის პრინციპის საფუძველზე
უზრუნველყოფს თანასწორობასა
სამართლიანობას

მოქნილობა: დამამძიმებელი და შემსუბუქების გარემოებები

ეხმიანება ადამიანის ქცევის შესახებ თანამედროვე მეცნიერულ
მიღწევებს

რეციდივიზმი და სასამართლო

რეციდივის შემცირების მეთოდები

პროგრამა ფუნქციონირებს 50 პირველი ინსტანციის ფედერალურ სასამართლოში

პროგრამები ერთამენთისგან განსხვავდება, თუმცა უმეტესობა მოიცავს:

ზედამხედველობას, ნარკოტიკების შესახებ კონსულაციებს, სამსახურის ძიების შესახებ კონსულტაციებს, კოგნიტურ თერაპიას

სასამართლოს ჩართულობა

უფლებამოსილებები, სტრუქტურა, ანგარიშვალდებულება, სანქციები, წახალისების

ზომები

ინდივიდუალური და ჯგუფური შეხვედრები

გუნდი (მოსამართლე, პრობაცია, პროკურორი, დაცვის მხარე - ადვოკატი, ფსიქოლოგი)

დამახასიათებელი თვისებები

ნებაყოფლობითი

დასაშვებობის შემოწმება

მტკიცებულებაზე დაფუძნებული პრაქტიკა

ამჟამად პროგრამის შედეგების შეფასების მიზნით კვლევები მიმდინარეობს

ფედერალური სამოსამართლო ცენტრი

დაფუძნებულია 1967 წელს

სასამართლო სისტემის ერთ-ერთი ორგანო
მანდატი: სწავლება და კვლევა

სამეთვალყურეო საბჭო: უზენაესი
სასამართლოს თავმჯდომარე, 7 მოსამართლე
და ადმინისტრაციული ოფისის დირექტორი;
დირექტორი ინიშნება საბჭოს მიერ

თანამშრომელთა რაოდენობა: 124 (2016)

ბიუჯეტი: \$27,719,000 (2016)

საბაზისო საგანმანათლებლო პროგრამები

კომპეტენცია

ცოდნა, უნარ-ჩვევები, ღირებულებები

მტკიცებულებებზე დაფუძნებული პროფესიული სწავლება

პრაქტიკულ საქმეზე ორიენტირებული

რელევანტური და პრაქტიკული დავალებები

ჩართულობა, აქტიურობა და საკუთარ თავზე მუშაობა

ენტუზიაზმი/მაქსიმუმის გაკეთების სურვილი

პრაქტიკაზე დაფუძნებული სწავლება

სოკრატეს მეთოდით სწავლება